

राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रम ई-महाभूमि अंतर्गत अंमलबजावणी करणेत येत असलेल्या विविध कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीसाठी आवश्यक असणारा निधी जिल्हाधिकारी यांचे कडे वर्ग करणे आणि निधीच्या विनियोगाची कार्यपद्धती निश्चित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : राभूअ २०१४/ प्र.क्र. २६६/ल-१
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२
तारीख २१ सप्टेंबर, २०१६

वाचा

१. महसूल व वन विभागाकडील शासन निर्णय क्र. सीएसएस.-२००९/ प्र.क्र. २५/ ल- १ सेल दि. ३१/०७/२००९.
२. जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक भूमि अभिलेख (महाराष्ट्र राज्य), पुणे यांचेकडील दि. ०२/१२/२०१४ चा प्रस्ताव.

प्रस्तावना

केंद्र शासनाच्या ग्रामिण विकास मंत्रालयाच्या भूमि संसाधान विभागामार्फत सन २००८-२००९ पासून “राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रम” (NLRMP) सुरु करण्यात आला आहे. या कार्यक्रमांतर्गत अधिकार अभिलेखांचे संगणकीकरण करणे, अधिकार अभिलेखांचे अद्यावतीकरण करणे, तालुका स्तरावरील दुय्यम निबंधक कार्यालये तहसिल कार्यालयांशी जोडून ऑन लाईन फेरफार प्रक्रिया सुरु करणे, नकाशाचे डिजीटायझेशन करणे, तालुकास्तरावर आधुनिक अभिलेख कक्ष तयार करणे, जमिनीविषयक अभिलेखांचे स्कॅनिंग करणे, नकाशा अद्यावत करण्यासाठी पुनर्मोजणी करणे, दुय्यम निबंधक कार्यालयाचे संगणकीकरण करणे, स्टेट डेटा सेंटर तयार करणे, या कार्यक्रमाच्या प्रशिक्षणासाठी व्यवस्था करणे इत्यादी बाबींचा समावेश आहे. या कार्यक्रमाचे ध्येय राज्यात जमीन विषय निर्विवाद मालकी हक्क पद्धत (Conclusive Titles) सुरु करणे हे आहे.

महाभूमि “प्रकल्प व्यवस्थापन संस्था” (Project Management unit) नोंदणीकृत संस्थेच्या स्वरूपात स्थापन करण्यास महाराष्ट्र शासन महसूल व वन विभागाकडील शासन निर्णय क्र.राभूअ २०११/६०/प्र.क्र.१२४/ल-१ दिनांक २०/०३/२०१२ अन्वये मान्यता दिली आहे. महाभूमि-प्रकल्प व्यवस्थापन संस्था राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रम (NLRMP) महाराष्ट्र राज्य ही संस्था नोंदणी क्र.४०१/२०१३ दि.११/०३/२०१३ अन्वये स्थापन करण्यात आली आहे. सदर संस्थेकडे राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रमांतर्गत राज्य शासनाकडून व केंद्र शासनाकडून मिळणारा निधी जमा करणेसाठी संस्था निधी व कार्यक्रम निधी या करिता दोन स्वतंत्र बचत खाती स्टेट बँक ऑफ इंडिया, मुख्य शाखा पुणे येथे उघडण्यात आलेली आहेत. सदर संस्था जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक भूमि अभिलेख (म.राज्य) पुणे यांचे कार्यालयात कार्यरत आहे.

जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक भूमि अभिलेख (म.राज्य) पुणे हे राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रम या केंद्र पुरस्कृत योजनेच्या अंमलबजावणीचे प्रमुख अंमलबजावणी अधिकारी आहेत. हा कार्यक्रम महाराष्ट्र राज्यात ई-महाभूमि-एकात्मिक भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण आणि व्यवस्थापन कार्यक्रम या नावाने राबविण्यात येत आहे. ई-महाभूमि मध्ये ई-मोजणी, ई-चावडी, ई-फेरफार, ई-अभिलेख, ई-नकाशा, ई-भूलेख, ई-पुनर्मोजणी आणि ई-नोंदणी इत्यादी कार्यक्रमांचा समावेश करण्यात आलेला आहे. सर्व कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करण्याच्या अनुषंगाने कार्यवाही सुरु आहे.

ई-महाभूमि कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने आवश्यक असणारी विविध कामे ही निविदा प्रक्रियेद्वारे खाजगी संस्थांची निवड करून तसेच काही कामे अन्य शासकीय संस्था तसेच निमशासकीय संस्था यांचे कडून आवश्यक तो मोबदला देवून पूर्ण करून घेण्यात येत आहेत.

ई-महाभूमि अंतर्गत ई-मोजणी कार्यक्रमाची संपूर्ण राज्यात अंमलबजावणी सुरु आहे. ई-चावडी व ई-फेरफार या कार्यक्रमाची अंमलबजावणी संपूर्ण राज्यात सुरु झालेली आहे. ई-अभिलेख कार्यक्रम संपूर्ण राज्यात सुरु करण्यात आलेला आहे. ई-पुनर्मोजणी हा कार्यक्रम राज्यातील ६ विभागातील प्रत्येक जिल्ह्यास सुरु करणेबाबत मंत्री मंडळाने मान्यता दिली आहे. दि.३१/०७/२००९ च्या शासन निर्णयान्वये राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीसाठी जिल्हा स्तरीय नियंत्रण व पुनर्विलोकन समिती स्थापन करण्यात आलेली आहे. जिल्हाधिकारी हे या समितीचे अध्यक्ष असून जिल्हा अधीक्षक भूमि अभिलेख हे सदस्य सचिव आहेत. त्यानुसार उपरोक्त सर्व कार्यक्रमांची यशस्वी अंमलबजावणी करण्याची जबाबदारी ही जिल्हाधिकारी यांची आहे. त्याकरीता राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रमांतर्गत ई - महाभूमि प्रकल्प व्यवस्थापन संस्था राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रमांमध्ये प्राप्त निधीचा विनियोग जिल्हाधिकारी यांनी करण्यासाठी कार्यपद्धती निश्चित करण्याची बाब विचाराधीन होती. त्या संदर्भात शासनाने खालील प्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय -

जिल्हाधिकारी यांचेकडे ई - महाभूमि अंतर्गत विविध कार्यक्रमासाठी निधीचे वितरण करणे आणि सदर निधीचा विनियोग जिल्हाधिकारी यांनी करणे आणि त्यासंबंधीचे लेखे ठेवणे या बद्दल खालील प्रमाणे सविस्तर कार्यपद्धती निश्चित करण्यात येत आहे.

अ) पहिला टप्पा :- महाभूमि प्रकल्प व्यवस्थापन संस्था, राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रमाच्या प्रत्येक प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने वितरित करण्यात आलेला केंद्र व राज्य शासनाच्या हिस्स्याचा निधी प्रथम महाभूमि प्रकल्प व्यवस्थापन राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण संस्थेच्या कार्यक्रम निधीच्या बचत खात्यामध्ये जमा करण्यात यावा. महाभूमि प्रकल्प व्यवस्थापन संस्था, राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रम (NLRMP) महाराष्ट्र राज्य या संस्थेकडून जिल्हाधिकारी यांना निधी वितरित करण्याबाबतची विहित कार्यपद्धती खालील प्रमाणे राहिल.

- १) जिल्हास्तरावर जिल्हाधिकारी यांनी यापूर्वी उघडलेल्या “जिल्हा सेतू” च्या बचत खात्याव्यतिरिक्त ई - महाभूमि प्रकल्पांतर्गतचा निधी जिल्हाधिका-यांना वितरीत करण्यासाठी जिल्हा सेतूच्या नावेच एक स्वतंत्र बचत खाते स्टेट बँक ऑफ इंडिया या बँकेमध्ये उघडावे.
- २) या प्रयोजनाकरीता नव्याने उघडलेल्या बचत खात्याचा खाते क्रमांक, बँकेचे नांव, शाखेचे नांव, IFS Code व Branch Code इत्यादी माहिती जिल्हाधिकारी यांनी जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमि अभिलेख (महाराष्ट्र राज्य), पुणे कार्यालयाकडे पाठवावी.
- ३) जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक भूमि अभिलेख (म.राज्य) पुणे तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, कार्यकारी मंडळ, महाभूमि- प्रकल्प व्यवस्थापन संस्था, राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रम (NLRMP) महाराष्ट्र राज्य यांनी विविध कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीसाठी संबंधित जिल्हाधिकारी यांना निधी वितरित करावा.

ब) दुसरा टप्पा :- जिल्हाधिकारी यांचेकडे प्राप्त होणा-या निधीचा विनियोग करणेबाबतची कार्यपद्धती खालील प्रमाणे विहित करण्यात येत आहे.

- १) राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रमांतर्गत करावयाच्या कामाच्या अनुषंगाने निवड झालेल्या खाजगी / निमशासकीय संस्थेने केलेल्या कामाचे देयक संबंधित जिल्हाधिकारी यांचे कडे सादर करावे. जिल्हाधिकारी यांनी तपासणी करून देयक योग्य असल्याची खात्री करावी.
- २) खाजगी / निमशासकीय संस्थेला देयकाची रक्कम अदा करणेसाठी आवश्यक असणा-या निधीची मागणी संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी “महाभूमि” प्रकल्प व्यवस्थापन संस्था राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रम (NLRMP) यांच्याकडे करावी.
- ३) जिल्हाधिकारी यांनी मागणी केलेल्या निधीची रक्कम जमाबंदी आयुक्त पुणे हे “महाभूमि” प्रकल्प व्यवस्थापन संस्थेद्वारे संबंधित जिल्हाधिकारी यांनी जिल्हा सेतूच्या नावे उघडण्यात आलेल्या स्वतंत्र बचत खात्यावर वर्ग करतील.
- ४) जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडे “महाभूमि” प्रकल्प व्यवस्थापन संस्थेकडून राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रमांतर्गत प्राप्त झालेल्या निधीमधून जिल्हाधिकारी हे संबंधित खाजगी/ निमशासकीय संस्थेला अदा करावयाच्या रक्कमेतुन शासकीय नियमानुसार आवश्यक त्या सर्व कपाती करून (उदा.TDS) निव्वळ देय रक्कम संबंधित संस्थेस विहित मार्गाने प्रदान करतील.
- ५) जिल्हाधिकारी यांनी खाजगी / निमशासकीय संस्थेला अदा करावयाच्या देयकाच्या रक्कमेतुन नियमानुसार कपात केलेली TDS ची रक्कम जिल्हाधिकारी स्तरावर विहित कालावधीत शासनखाती जमा करावी.
- ६) राष्ट्रीय भूमि अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रमांतर्गत जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमि अभिलेख (महाराष्ट्र राज्य), पुणे कार्यालयाने निविदे व्यतिरिक्त सूचित केलेली अन्य कामे (उदा. डेटा कार्ड खरेदी व संबंधित अन्य खर्च इ.) करण्यासाठी सदरचा निधी जिल्हाधिकारी यांचेकडे वर्ग करण्यात येईल. जिल्हाधिकारी यांनी खाजगी संस्था / निमशासकीय संस्थांना देयके अदा करण्यासाठी वरील प्रमाणे कार्यपद्धती अवलंबवावी.

- ७) जिल्हाधिकारी हे महसूल व वन विभागाकडील शासन निर्णय क्र. आस्था १०९३/ प्र.क्र.१९/ ल-१ दि.१८/०८/१९९४ च्या परिशिष्ट “क” नुसार जिल्हाधिकारी हे संबंधित जिल्ह्याचे पदसिध्द उपसंचालक भूमि अभिलेख आहेत. तसेच जिल्हा अधीक्षक, भूमी अभिलेख हे जिल्हास्तरीय नियंत्रण व पुनर्विलोकन समितीचे सदस्य सचिव आहेत. यास्तव जिल्हा अधीक्षक, भूमी अभिलेख यांनी राष्ट्रीय भूमी अभिलेख आधुनिकीकरण कार्यक्रमांच्या अमंलबजावणीसाठी प्राप्त झालेल्या निधीच्या जमा व खर्चाबाबत स्वतंत्र रोखीची नोंदवही (Cash Book) ठेवावी. जिल्हाधिकारी यांनी जिल्हाधिकारी कार्यालयातील लेखा शाखेतील अधिकारी व कर्मचारी यांचे आवश्यक ते सहाय्य जिल्हा अधीक्षक, भूमी अभिलेख यांना लेखे तयार करण्याबाबत व लेखे ठेवण्याबाबत तसेच माहेवार जमा व खर्च रकमेचा ताळमेळ घेणे यासाठी देण्याची व्यवस्था करावी.
- ८) जिल्हा अधीक्षक, भूमी अभिलेख यांनी त्यांच्याकडे प्राप्त झालेल्या निधीच्या खर्चाबाबत प्रकल्पनिहाय स्वतंत्र हिशोबाची नोंदवही ठेवावी.
- ९) जिल्हाधिकारी यांना प्राप्त झालेल्या निधीच्या खर्चाबाबतचे विहीत नमुन्यातील उपयोगिता प्रमाणपत्र (Utilization Certificate) जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमि अभिलेख (महाराष्ट्र राज्य), पुणे यांना सादर करणे आवश्यक राहिल. जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमि अभिलेख (महाराष्ट्र राज्य), पुणे यांनी सामायिक उपयोगिता प्रमाणपत्र केंद्राकडे सादर करण्यात यावे.

जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमि अभिलेख (महाराष्ट्र राज्य), पुणे यांनी जिल्हाधिकारी यांनी उपरोक्त विहीत कामकाजाबाबत तसेच लेखा हिशोबाची तपासणी करून त्याबाबतचा अहवाल वेळोवेळी शासनास सादर करण्याचा आहे.

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.१५९/२०१६/कोषा प्र-५, दि.६ सप्टेंबर, २०१६ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०१६०९२१११३७५२१३१९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावांने.

(डॉ. संतोष भोगले)

शासनाचे उप सचिव

प्रत,

- १) मा.राज्यपाल यांचे सचिव
- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव
- ३) मा.मंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव
- ४) मा.राज्यमंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव

- ५) मा.मुख्य सचिव यांचे उप सचिव
- ६) अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग
- ७) सर्व विभागीय आयुक्त
- ८) जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमि अभिलेख (महाराष्ट्र राज्य), पुणे
- ९) सर्व जिल्हाधिकारी
- १०) महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र १ व २, मुंबई/नागपूर
- ११) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १ व २, मुंबई/नागपूर
- १२) कोषागार अधिकारी, पुणे
- १३) माहिती जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई (५ प्रती प्रसिध्दीकरीता)
- १४) माहिती तंत्रज्ञान संचालनालय, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १५) नियोजन विभाग, का.क्र.१४७५, मंत्रालय, मुंबई
- १६) वित्त विभाग, कार्यासन क्र. व्यय १०/अर्थसंकल्प-६, मंत्रालय, मुंबई